

VICTOR-M. AMELA IMA SANCHÍS LLUÍS AMIGUET

Christophe Dejours, *psiquiatre, investiga la relació entre feina i salut mental*

Col·labora: **CaixaBank**

Tinc 68 anys. **Parisenc**. Catedràtic de Psicoanàlisi-Salut-Feina al Conservatoire National des Arts et Métiers, on dirigeixo el laboratori de Psicologia del Treball. **Casat, tres filles**. La degradació de la feina que ha instaurat el model neoliberal ens fa emmalaltir. **Soc agnòstic**

“L’ajuda mútua a la feina ha desaparegut”

CÉSAR RANGEL

La feina és part essencial de la nostra identitat? Sí, i per tant pot ser el vehicle per a la nostra realització o per a la nostra destrucció.

Vostè estudia la segona.

Des de finals dels anys 90 hi ha hagut una transformació molt profunda de l’organització de l’organització del treball. Els tècnics i enginyers han estat reemplaçats per gestors.

Que no necessàriament entenen de la matèria que han de gestionar.

En absolut. S’encarreguen de la gestió de costos: d’estocs, del temps, del personal; i les seves eines, l’avaluació individual de la feina, els criteris de certificació, les normes ISO... ja no mesuren la qualitat del treball sinó la quantitat.

I això què provoca?

L’avaluació individual, ja sigui a força de promocions o càstigs, provoca la competitivitat generalitzada, la qual cosa altera profundament les relacions en el lloc de treball on l’ajuda mútua desapareix.

És el camp qui pugui.

Sí, instal·lant la desconfiança i la por, la qual cosa provoca diverses patologies. Els trastorns musculoesquelètics són la malaltia professional que més augmenta a França.

No es deu a una mala postura?

No, es tracta de tensió, afecta tota mena de treballadors i és una catàstrofe en la salut pública. També augmenten el *burn out* i el *karoshi*.

Mort sobtada?

Ocasionalment per una hemorràgia cerebral sense que hi hagués cap factor de risc cardiovascular. I s’ha disparat el consum de drogues per aguantar el ritme de feina. Sabem que a les cadenes de muntatge es consumeix cocaïna.

Creix el nombre de suïcidis en el lloc de treball.

L’estandardització a través de l’aplicació de protocols crea molt patiment ètic entre els professionals. Comercials, metges, jutges, anestesistes... els apliquen sabent que en molts casos les repercussions seran nefastes.

Un fenomen nou?

Va aparèixer l’any 2000 i té lloc a tots els països occidentals. A France Télécom en sis mesos el 2009 es van suïcidar 35 persones, i un total de 60 entre el 2007 i el 2010.

Ho ha investigat?

Sí, es manifesta en persones dedicades, sòlides i ben estructurades l’organització de les quals els impulsa a contribuir en pràctiques que ells condemnen: empleats de centres de trucades que es veuen obligats a mentir al client; metges als

Inoperant

Fa tres dècades que investiga com afecta la feina a la nostra salut i n’ha escrit uns quants llibres. El panorama que descriu és desolador: la quantitat ha substituït la qualitat; la gestió de la feina, exercida per directius que coneixen poc la matèria que han de gestionar i les seves eines d’avaluació, la precarització, explotació laboral i la inseguretat converteixen treballar en un infern ple de malalts i tornen el sistema poc productiu... “Però les elits econòmiques i els estats prefereixen el control que exerceixen a través de la por que la productivitat”. El resultat és un teixit social malalt i una tendència als sistemes totalitaris. Ha fet una conferència a la Societat d’Estudis Psicosomàtics Iberoamericana (SEPIA).

quals se’ls demana que aturin la reanimació d’un pacient per recuperar els òrgans per a trasplantaments per augmentar el rendiment d’un hospital...

El treballador és més dòcil que mai?

Sí, perquè l’avaluació personal ha destrossat la solidaritat i la confiança. En les multinacionals veus que els enginyers, amb taules contínues, prefereixen comunicar-se per e-mail. Els treballadors tenen por els uns dels altres.

Vivim en la inseguretat.

La pressió és tan gran que no s’havien vist mai tantes prejubilacions. Als hospitals a França hi ha milers de llocs vacants per a metges en cap de servei.

Per què ho tolerem?

Destruïda la solidaritat, les estratègies que desenvolupem per defensar-nos d’aquesta pressió laboral col·lectivament passen per intentar integrar el patiment.

Posi-me’n un exemple.

Avui la mà d’obra es basa en la subcontractació en cascada, la feina precària. Els obrers ho capgiren assumint el risc laboral com un joc. Són habituals les quintades, en les quals obliguen el nou a enfilar-se sense arnès a l’edifici en construcció i allà el suspensen penjant d’una grua i el gronxen en l’aire.

Té cap solució?

Hem d’organitzar el treball d’una altra manera. Des del nostre laboratori vam posar en marxa fa deu anys un altre model de gestió que està funcionant molt bé.

Què proposa?

La cooperació horitzontal, vertical, amb els clients, i transversal (entre metge i pacient, professor i alumnes, productor i consumidor). El resultat és una productivitat més gran perquè optimitza el temps, l’eficàcia i la qualitat.

Vostè en va escriure un informe per al Govern francès.

Sí, amb un comitè d’experts, però va ser arxivat. Les multinacionals i els estats prefereixen perdre qualitat i salut mental i guanyar domini i control, perquè això debilita la possibilitat que la gent s’organitzi i protesti. A França ja no hi ha vagues!

El sistema no sembla que hagi de canviar.

No, malgrat que hi ha senyals clars que el model està en crisi i que destrueix el teixit social i la democràcia, d’aquí el malestar i l’ascensió de la dreta a tot Europa.

Però aquest model s’imposa perquè molts hi col·laboren.

Sí, executius, gerents, personal de recursos humans, supervisors i tècnics que contribueixen a la flexibilització de la feina, l’abús i la precarietat sabent que és moralment reprovable. La seva manera d’aguantar és no pensar centrant-se en la feina i obeint.

I a ells no els afecta?

Molts pateixen estrès i trastorns cognitius, és a dir, no poden distingir el que és just del que és injust, i fins i tot el que és veritat del que és fals en la pròpia naturalesa de la feina.

IMA SANCHÍS

now

CaixaBank

- ▶ Nova app més fàcil, més ràpida i amb intel·ligència artificial
- ▶ Pagament amb el mòbil
- ▶ Préstecs amb un clic*
- ▶ Alta de nous clients per videotrucada
- ▶ Signatura d’operacions a través del mòbil
- ▶ Servei Les meves Finances per controlar on-line les despeses i els estalvis
- ▶ Noves oficines Store
- ▶ I molt més!

Aquí, allà i, sobretot, ara

*Concessió subjecta a l’anàlisi de la solvència i de la capacitat de devolució del sol·licitant, en funció de les polítiques de risc de l’entitat. NRI: 2342-2018/09681

